

บทที่ 3

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงที่ผ่านมาสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี การเมืองและการปกครอง ล้วนส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศอย่างมาก เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นแบบเปิด การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจไทยและระบบเศรษฐกิจของโลกให้มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น จะเห็นได้จากสถานการณ์ปัจจุบันการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น โดยมีมุ่งฟื้นฟู ปรับปรุงสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญเติบโตโดยให้ความสำคัญกับระบบการผลิต การตลาดและการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลทำให้การผลิตในประเทศพัฒนาแล้วสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และมีการนำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงต้องเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเคลื่อนย้ายการผลิตที่ต้องใช้แรงงานไปผลิตในประเทศที่มีต้นทุนแรงงานต่ำเพื่อลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกันก็เข้าไปลงทุนในประเทศที่เป็นตลาดหลักและมีการกีดกันทางการค้าสูง เพื่อแก้ไขปัญหาการกีดกันทางการค้าโดยการเข้าไปลงทุนในประเทศแทนวิธีการส่งออก พบว่า แนวโน้มการผลิตของประเทศต่าง ๆ ในโลกมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากขึ้น โดยผ่านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (วาริ จันทรกุลกิจ, 2546)

นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย

นโยบายส่งเสริมการลงทุน

เพื่อบรรเทาภาระด้านการคลังของรัฐบาล และเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงได้กำหนดนโยบาย

ส่งเสริมการลงทุนใหม่ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2554)

1. เพิ่มประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้สิทธิและประโยชน์ภาษีอากร โดยให้สิทธิและประโยชน์แก่โครงการที่มีผลประโยชน์ ต่อเศรษฐกิจอย่างแท้จริง และใช้หลักการบริหารและการจัดการองค์กรที่ดี (good governance) ในการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร โดยกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องรายงานผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการส่งเสริมเพื่อให้สำนักงาน ได้ตรวจสอบก่อนใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรในปีนั้น ๆ

2. สนับสนุนให้อุตสาหกรรมพัฒนาระบบคุณภาพและมาตรฐานการผลิตเพื่อแข่งขันในตลาดโลก โดยกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมทุกรายที่มีโครงการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า

3. ปรับมาตรการส่งเสริมการลงทุน ให้สอดคล้องกับข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยการยกเลิกเงื่อนไข การส่งออกและการใช้เงินส่วนในประเทศ

4. สนับสนุนการลงทุนเป็นพิเศษในภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ และมีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย โดยให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรสูงสุด

5. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยไม่เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมเพียง 1 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน)

6. ให้ความสำคัญแก่กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร กิจการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ กิจการสาธารณสุข ปลูก สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานกิจการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อม และอุตสาหกรรมเป้าหมาย

หลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการ

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2554) พบว่า การพิจารณาความเหมาะสมของโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการมีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

1. โครงการที่มีเงินลงทุนไม่เกิน 500 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) จะใช้หลักเกณฑ์พิจารณาอนุมัติโครงการ ดังนี้

1.1 จะต้องมียุทธศาสตร์เพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ ยกเว้นการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วน กิจการ เกษตรกรรม และผลิตผลจากการเกษตร และโครงการที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษ

1.2 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจดทะเบียนไม่เกิน 3 ต่อ 1 สำหรับโครงการริเริ่ม ส่วนโครงการขยายจะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป

1.3 ใช้กรรมวิธีการผลิตที่ทันสมัยและใช้เครื่องจักรใหม่ ในกรณีที่ใช้เครื่องจักรเก่าจะต้องให้สถาบันที่เชื่อถือได้ รับรอง ประสิทธิภาพ และคณะกรรมการให้ความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษ

1.4 มีระบบป้องกันสภาพแวดล้อมเป็นพืชที่เพียงพอ โครงการที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม คณะกรรมการ จะพิจารณาเป็นพิเศษในเรื่องสถานที่ตั้ง และวิธีการจัดการมลพิษ

2. โครงการที่มีเงินลงทุนมากกว่า 500 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) จะใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ 1 และจะต้องแนบรายงานศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

สำหรับกิจการที่ได้รับสัมปทานและกิจการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการจะใช้แนวทางการพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 และ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ดังนี้

1. โครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 จะไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการส่งเสริม

2. โครงการที่ได้รับสัมปทานที่เอกชนดำเนินการ โดยจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ ให้แก่รัฐ (build transfer operate หรือ build operate transfer) หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการดังกล่าว ที่ประสงค์จะให้ผู้ได้รับสัมปทานได้รับสิทธิและประโยชน์ การส่งเสริมการลงทุนจะต้องเสนอโครงการให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณา ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการก่อนออกประกาศเชิญชวนเอกชนเข้าร่วมประมูล และในชั้น การประมูล จะต้องมีการระบุโดยชัดเจนว่าเอกชนจะได้รับสิทธิและประโยชน์ใดบ้าง

ในหลักการคณะกรรมการ จะไม่ให้การส่งเสริมกรณีเอกชนต้องจ่ายผลตอบแทนให้แก่รัฐในการรับสัมปทานเว้นแต่เป็นผลตอบแทนที่สมเหตุสมผลกับการลงทุนที่รัฐใช้ไปในโครงการนั้น

3. โครงการของรัฐที่ให้เอกชนลงทุนและเป็นเจ้าของ (build own operate) รวมทั้งให้เอกชนเช่าหรือบริหาร โดยจ่ายผลตอบแทนให้รัฐในลักษณะค่าเช่า คณะกรรมการจะพิจารณาให้การส่งเสริมตามหลักเกณฑ์ปกติ

4. การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ หากจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ควรพิจารณาตั้งงบประมาณที่เหมาะสมภายหลังจากการแปรรูปจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัดตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 แล้ว หากต้องการขยายงานจะขอรับการส่งเสริมได้เฉพาะส่วนที่ลงทุนเพิ่ม โดยจะได้รับสิทธิและประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ปกติ

หลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติ

คณะกรรมการฯ จะใช้แนวทางการพิจารณาการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2554)

1. โครงการลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสำรวจ และการทำเหมืองแร่ และการให้บริการตามที่ปรากฏในบัญชีหนึ่งท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จะต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน

2. โครงการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ไม่ว่าตั้งในเขตใด

3. เมื่อมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการเฉพาะสำหรับกิจการที่ให้การส่งเสริมบางประเภท

ประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร เหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน อุตสาหกรรมเบา (ผลิตเครื่องประดับ เครื่องกีฬา) ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และ

อุปกรณ์ขนส่ง อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ กระดาษและพลาสติกบริการ และสาธารณูปโภค (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2554)

กิจการที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

กิจการที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ สามารถแบ่งได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2554)

1. กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร (ตามที่กำหนดไว้)
  2. กิจการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาเทคโนโลยีและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  3. กิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการพื้นฐาน
  4. กิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และรักษาสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ การผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อ/ทูป การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต
  5. อุปกรณ์หรือวัสดุสำหรับที่ใช้กับเครื่องจักรที่มีความเที่ยงตรงสูง การผลิตชิ้นส่วนวงล้ออะลูมิเนียม
  6. การผลิตหรือซ่อมอากาศยาน รวมทั้งชิ้นส่วนอุปกรณ์อากาศยาน การผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ การชุบแข็ง
  7. การผลิตสารหรือแผ่นสำหรับไมโครอิเล็กทรอนิกส์ กิจการออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ กิจการซอฟต์แวร์
  8. กิจการเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศ ด้วยระบบที่ทันสมัย
- ซึ่งจะได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร ดังนี้
1. ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด
  2. ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี ไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด
  3. ไม่กำหนดสัดส่วนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
  4. สิทธิและประโยชน์อื่นให้ได้รับตามเกณฑ์ที่ตั้งในแต่ละเขต

หลักเกณฑ์การใช้สิทธิและประโยชน์ตามผลการดำเนินงาน

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2554) พบว่า เพื่อให้การใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้สิทธิและประโยชน์มีความถูกต้องและสอดคล้องกับเงื่อนไขการให้การส่งเสริมอย่างแท้จริง อีกทั้งเพื่อให้ผู้ได้รับส่งเสริมมีการบริหารและการจัดการองค์กรที่ดี จึงกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมจะต้องรายงานผลการดำเนินงานของโครงการให้สำนักงานตรวจสอบก่อนที่จะอนุญาตให้ใช้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรในปีนั้น ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในปัจจุบันนี้ นโยบายพิเศษที่รัฐบาลไทยให้แก่นักลงทุนต่างชาติส่วนใหญ่เป็นนโยบายด้านภาษี รัฐบาลกำหนดแบ่งเขตการลงทุนในประเทศไทยออกเป็น 3 พื้นที่ ตามสภาพการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ พื้นที่ 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดโดยรอบจำนวน 6 จังหวัด พื้นที่ 2 ได้แก่ พื้นที่ตอนกลางของประเทศไทยทั้งหมด 11 จังหวัด และพื้นที่ 3 ได้แก่ จังหวัดอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด 58 จังหวัด ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีระดับการพัฒนาไม่เหมือนกัน จึงมีนโยบายการส่งเสริมการลงทุนต่างกัน เช่น

พื้นที่ 1 ลดภาษีการนำเข้าร้อยละ 50 และโครงการที่ลงทุนในเขตอุตสาหกรรม จะได้รับการยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคลใน 3 ปีแรก ทั้งนี้ พื้นที่ 1 เป็นเขตที่มีระดับการพัฒนาเร็วที่สุดของไทย และมีระดับค่าครองชีพค่อนข้างสูงกว่าพื้นที่อื่น โดยนโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่นี้จะน้อยกว่าพื้นที่ 2 และ 3

พื้นที่ 2 ลดภาษีการนำเข้าร้อยละ 50 หากเป็นการนำเข้าเครื่องจักรจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า และได้รับการยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคลใน 3 ปีแรกเช่นเดียวกับพื้นที่ 1 โครงการที่ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมจะได้รับสิทธิพิเศษยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคลเป็นเวลา 7 ปี อีกด้วย

พื้นที่ 3 นอกจากจะมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนเหมือนพื้นที่ 2 แล้ว ยังจะได้รับสิทธิพิเศษในการลงทุนอื่น ๆ อีก เช่น ลดราคาค่าน้ำประปา และ ค่าไฟฟ้า ขยายเวลาการยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคล เป็นต้น

ประเภทของการลงทุนจากต่างประเทศ

การแบ่งประเภทของการลงทุน

การแบ่งประเภทของการลงทุนจากต่างประเทศนั้นสามารถแบ่งโดยใช้ระยะเวลาแบ่งตามผู้ลงทุน และแบ่งโดยลักษณะของการลงทุนเป็นเกณฑ์ ดังนี้ (วาริ จันทรวงศ์กิจ, 2546)

1. การแบ่งโดยใช้ระยะเวลา การลงทุนจากต่างประเทศสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การลงทุนระยะสั้น (short-term investment)

1.2 การลงทุนระยะยาว (long-term investment)

2. การแบ่งตามผู้ลงทุน การลงทุนจากต่างประเทศสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การลงทุนของเอกชน (private investment)

2.2 การลงทุนของรัฐบาล (public investment)

3. การแบ่งตามลักษณะของการลงทุน การลงทุนจากต่างประเทศสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 การลงทุนโดยตรง (direct investment)

3.2 การลงทุนทางการเงิน หรือการลงทุนทางอ้อม (portfolio investment)

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงเรื่องการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (direct investment) เพียงอย่างเดียว

การลงทุนโดยตรง (direct investment) หมายถึง การไปก่อตั้งกิจการขึ้นในต่างประเทศโดยผู้ลงทุนเป็นเจ้าของหรือมีอำนาจในการจัดการธุรกิจที่ไปลงทุนไว้ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนตั้งบริษัทอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจการค้าหรือบริการ และมักจะอยู่ในรูปของบริษัทข้ามชาติ (multinational corporation) บริษัทข้ามชาติมีส่วนช่วยให้การเคลื่อนย้ายของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ระหว่างประเทศเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น และอาจจะทำให้การเคลื่อนย้ายของสินค้าต่าง ๆ ระหว่างประเทศลดน้อยลงเพราะการลงทุนของบริษัทข้ามชาติย่อมจะมีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าภายในประเทศ

ระดับการทำงาน การค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนดุลการชำระเงินของประเทศที่ได้รับการลงทุนนั้น

วัตถุประสงค์ของการลงทุนโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการลงทุนโดยตรงอาจแบ่งได้ 3 กรณี คือ (วาริ จันทรกุลกิจ, 2546)

1. เพื่อทดแทนการส่งสินค้าออกของประเทศผู้ลงทุน ประเทศผู้ลงทุนเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานเพื่อผลิตสินค้าในประเทศที่เป็นตลาดของตน วิธีนี้จึงเป็นการทดแทนการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศหรือทดแทนการส่งสินค้าเข้าสำหรับประเทศที่ได้รับการลงทุนดังกล่าว

2. เพื่อเพิ่มการส่งสินค้าเข้าของประเทศผู้ลงทุน การลงทุนโดยมีวัตถุประสงค์เช่นนี้ มักจะเป็นการลงทุนในสินค้าประเภทที่ประเทศผู้ลงทุนสามารถผลิตได้น้อยลงหรือไม่สามารถผลิตได้เลย จึงทำให้ต้องลงทุนผลิตสินค้านั้นในประเทศที่มีปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เหมาะสม และประเทศผู้ลงทุนก็จะส่งสินค้านั้นจากประเทศที่ได้รับการลงทุนเข้าประเทศของตน

3. เพื่อเหตุผลอื่น ๆ เช่น เข้าไปลงทุนผลิตสินค้าเพื่อจะส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศอื่น ๆ เนื่องจากต้นทุนการผลิตในประเทศที่เข้าไปทำการผลิตถูกกว่าต้นทุนการผลิตในประเทศผู้ลงทุนหรืออาจจะเข้าไปลงทุนโดยมุ่งหวังผลทางการเมือง เป็นต้น ในกรณีของประเทศไทย การลงทุนจากต่างประเทศที่เกิดขึ้นมากมักจะเป็นเป็นการลงทุนโดยตรง โดยมีสาเหตุดังต่อไปนี้

3.1 จากการแสวงหาผลตอบแทนในการใช้เงินทุน ที่จะได้ในอัตราสูงกว่าที่จะลงทุนในประเทศของตน เนื่องจากในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีปริมาณทุนและเทคโนโลยีมาก ฉะนั้นผลผลิตส่วนเพิ่ม (Marginal Product--MP) ของทั้ง 2 ปัจจัย ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะต่ำกว่าในประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวในปริมาณเหลือเฟือ ดังนั้นถ้าเอาเงินทุนจำนวนเดียวกันไปลงทุนก่อตั้งกิจการในประเทศที่กำลังพัฒนาจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่า เพราะประเทศดังกล่าวยังขาดแคลนเงินทุนและมีระดับการใช้เงินทุนต่ำอยู่แล้ว

3.2 การผลิตสินค้าบางชนิดต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก และการเอาปัจจัยทุนมาใช้แทนแรงงานทำได้ไม่สะดวก ผู้ประกอบการในประเทศที่พัฒนาแล้วจึงสามารถประหยัดต้นทุนได้ ถ้ามาตั้งกิจการและดำเนินการผลิตในประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีค่าแรงต่ำ

3.3 ประเทศที่กำลังพัฒนาอาจมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าบางชนิด แต่ไม่มีทุนและความก้าวหน้าทางวิทยาการผลิตเพียงพอที่จะนำมาใช้ได้ ผู้ลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้วจึงเข้าไปลงทุนบุกเบิกตลอดจนดำเนินการผลิตเพื่อส่งกลับไปขายในประเทศของตนหรือขายในประเทศอื่น โดยมีฐานะเป็นผู้ผูกขาดสำหรับการผลิตสินค้านั้น และมีโอกาสตั้งราคาในระดับที่ทำให้ได้รับกำไรสูงสุด

3.4 เป็นการขยายตลาดสำหรับสินค้านั้นที่เคยเป็นผู้นำตลาดมาก่อน เมื่อมีการประดิษฐ์สินค้านั้นใหม่ หรือคิดค้นวิธีการผลิตใหม่ขึ้นมา ผู้คิดได้จะอยู่ในฐานะผู้ผูกขาดในการผลิตสินค้านั้นและเป็นผู้นำตลาดอยู่ชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งรวมทั้งตลาดในต่างประเทศด้วย แต่ต่อมาเมื่อเทคนิคการผลิตแพร่หลายออกไปประเทศอื่น ๆ ก็สามารถผลิตสินค้านั้นออกมาขายแข่งขันได้ ฉะนั้นเพื่อที่จะรักษาตลาดในต่างประเทศไว้จึงไปลงทุนผลิตสินค้านั้นในต่างประเทศโดยตรงเพราะจะทำให้มีฐานะเหนือประเทศอื่นทางด้านต้นทุนการผลิต อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเช่นนี้มักจะเป็นอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนทางด้านการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมาก มีการผลิตขนาดใหญ่ที่สามารถแบ่งงานกันทำ ได้อย่างกว้างขวางและมีการแข่งขันในลักษณะกึ่งผูกขาด

3.5 เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรคทางด้านภาษี จากนโยบายคุ้มครองและส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนา

3.6 เพื่อใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences--GSP) จากที่ประเทศที่กำลังได้รับ โดยใช้เป็นแหล่งผลิตแล้วส่งกลับมาจำหน่ายในประเทศพัฒนาแล้ว

เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

ความเป็นมา

ประเทศไทยเริ่มมีนโยบายให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทยเป็นครั้งแรกตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2503 แต่ยังมีเงินลงทุนโดยตรงไหลเข้าสู่สุทธิในเกณฑ์ต่ำมาก คือ ประมาณปีละ 6 ล้านบาท แต่หลังจากปี พ.ศ. 2503 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand--BOI) เพื่อส่งเสริมการลงทุนอย่างเป็นทางการ ประกอบกับนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเน้นหนักอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าทำให้มีการผลิตสินค้าสำเร็จรูปมากขึ้น และทำให้เงินลงทุนโดยตรงไหลเข้ามามากขึ้น ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2515-2524 เป็นช่วงที่เริ่มมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น ทำให้เงินลงทุนโดยตรงไหลเข้าสู่สุทธิได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่า 1,000 ล้านบาทเกือบทุกปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับมีแนวทางของการส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออกแทนการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า มีการดำเนินนโยบายทางด้านการคลังและใช้มาตรการด้านภาษีส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจของภาคเอกชน ทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศปรับตัวสูงขึ้น (วาริ จันทรกุลกิจ, 2546)

ปัจจัยดึงดูดการลงทุนการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับปัจจัยที่นักลงทุนต่างประเทศให้ความสำคัญมาก และเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่น ๆ ซึ่งดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ได้แก่ (วาริ จันทรกุลกิจ, 2546)

1. ไทยมีแรงงานคุณภาพดีจำนวนมากโดยเฉพาะแรงงานประเภทกึ่งฝีมือ และไร้ฝีมือและค่าจ้างแรงงานยังค่อนข้างต่ำ แม้ว่าฟิลิปปินส์จะมีค่าแรงงานค่อนข้างต่ำเช่นเดียวกัน และอินโดนีเซียมีค่าแรงงานต่ำที่สุดในเอเชีย แต่คุณภาพของแรงงานในสองประเทศนี้ต่ำกว่าไทย สำหรับมาเลเซียและสิงคโปร์นั้น นอกจากค่าจ้างแรงงานสูงกว่าไทยแล้ว ยังมีจำนวนแรงงานน้อยกว่าในขณะที่คุณภาพของแรงงานไม่สูงกว่าไทย

2. ไทยเป็นประเทศที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แม้เปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในระดับใกล้เคียงกับไทย แต่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังมีเสถียรภาพต่ำกว่าไทย เล็กน้อย

3. นโยบายและทัศนคติของรัฐบาลเอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ประกอบกับนโยบายการผ่อนคลามาตรการให้นักลงทุนต่างชาติมีสิทธิเข้ามาถือครอง สัดส่วนหุ้น

4. วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาพุทธของไทย ยอมรับวัฒนธรรมของชาติอื่นได้ง่ายกว่าและมีการต่อต้านน้อยกว่า รวมทั้งยังมีความเอื้อเฟื้อและเต็มใจต้อนรับการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ

5. ตลาดในประเทศของไทยมีขนาดใหญ่พอที่จะผลิตสินค้า อุตสาหกรรมหลาย ชนิดในระดับการประหยัดจากขนาดได้ ในขณะที่ขนาดของตลาดมาเลเซียและสิงคโปร์ เล็กกว่าไทยมากสำหรับฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย แม้จะขนาดใกล้เคียงและใหญ่กว่าไทย แต่อำนาจซื้อของประชาชนอยู่ในระดับต่ำกว่า นอกจากนี้ไทยยังมีการขยายตัวทาง เศรษฐกิจในเกณฑ์ที่สูงกว่าด้วย

6. ไทยมีวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก

7. ไทยให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนต่างชาติ และให้สิทธิประโยชน์ด้านต่าง ๆ จากมาตรการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การยกเว้นภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีนำเข้า เครื่องจักร และวัตถุดิบ เป็นต้น

8. ไทยมีแหล่งที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน สามารถเข้าถึงตลาดอื่น ๆ ได้ง่าย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาคการผลิต

โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาค- การผลิต (ดูตาราง 2) จะเห็นได้ว่าการลงทุนจะมีการกระจายอยู่ในภาคการผลิตต่าง ๆ คือ อุตสาหกรรม การค้า การก่อสร้าง สถาบันการเงิน และอสังหาริมทรัพย์ แต่ภาคการผลิต

ที่นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนค่อนข้างสูง คือ ภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องแหล่งที่ตั้งที่มีอาณาเขตติดกับประเทศในกลุ่มอินโดนีเซียและกลุ่มอาเซียน ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการผลิต เทคโนโลยี และแรงงานคุณภาพที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ทำให้นักลงทุนต่างชาติมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2553 พบว่า เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยมีจำนวนเท่ากับ 100,919.64 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ภาคการค้า เหมืองแร่และย่อยหิน บริการ และอสังหาริมทรัพย์ โดยมีจำนวนเท่ากับ 15,694.56, 11,825.03, 8,991.22 และ 8,585.14 ล้านบาท ตามลำดับ

โครงสร้างทางการเงินของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

สำหรับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นเงินลงทุนที่ประเทศไทยให้การสนับสนุนโดยตลอด เพราะเงินทุนที่ไหลเข้ามาเป็นเงินทุนที่มีเสถียรภาพ สามารถกระตุ้นการจ้างงาน รวมทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการด้วย ทั้งนี้ตามหลักการบันทึกรายการในบัญชีดุลการชำระเงินของประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ (วาริ จันทรกุลกิจ, 2546)

1. เงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้น (equity investment) ได้แก่ เงินทุนของผู้ถือหุ้นต่างชาติ เพื่อใช้เป็นทุนจดทะเบียน การเพิ่มทุน รวมทั้งเป็นเงินทุนดำเนินการของธุรกิจ
2. เงินกู้จากบริษัทในเครือ (loans from parent companies or direct investment loan) ซึ่งเป็นการกู้เงินของธุรกิจที่มีชาวต่างชาติร่วมถือหุ้น และมีส่วนร่วมในการดูแลดำเนินการ โดยกู้จากบริษัทร่วมทุนบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือที่ตั้งในต่างประเทศ

ตาราง 2

เงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาคการผลิตระหว่าง

ปี พ.ศ. 2526-2553

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	อุตสาหกรรม	สถาบันการเงิน	การค้า	การก่อสร้าง	เหมืองแร่และ ขุดหิน
2526	2,567.50	996.60	1,697.70	741.60	1,454.30
2527	3,165.56	153.09	1,892.08	1,066.20	2,786.78
2528	1,347.06	-1,254.32	1,076.29	1,581.55	514.98
2529	2,123.70	510.20	1,783.50	1,234.90	240.10
2530	4,749.30	442.80	853.30	1,349.10	191.90
2531	16,162.40	2,578.10	3,879.60	1,841.00	472.60
2532	211,858.40	2,843.20	6,803.70	3,925.50	575.10
2533	31,003.40	4,530.80	12,928.50	3,300.90	1,139.20
2534	23,839.60	6,822.50	7,726.40	3,306.40	2,072.80
2535	9,259.40	6,555.10	7,096.00	14,534.30	3,125.50
2536	11,430.20	1,641.80	5,546.70	3,853.20	3,175.70
2537	12,873.10	171.20	8,561.00	1,751.60	1,310.30
2538	14,114.30	642.80	11,111.60	906.10	1,418.60
2539	17,941.80	1,822.70	13,797.60	1,782.50	489.50
2540	58,322.62	3,732.48	33,957.05	2,796.97	653.72
2541	59,562.58	34,504.23	42,645.08	8,233.92	7,012.22
2542	47,948.60	9,252.76	39,383.61	-5,853.23	-1,587.40
2543	75,138.39	5,267.48	2,089.95	-4.66	-11,051.65
2544	131,748.51	-8,130.66	47,678.22	197.11	33,821.29
2545	79,394.80	3,010.95	28,845.61	826.32	6,269.73
2546	99,727.00	-1,018.45	34,586.09	1,763.86	11,233.47
2547	151,827.31	9,043.02	7,241.00	2,838.11	7,889.39
2548	138,150.57	62,627.56	12,048.24	1,221.22	-4,683.84
2549	153,594.02	94,665.74	30,696.46	-3,257.97	7,892.05
2550	128,337.73	63,557.24	20,731.81	1,251.52	29,369.52
2551	196,743.19	9,193.18	1,156.56	-1,054.96	-96.71
2552	133,246.52	-36,534.14	11,201.66	754.90	18,896.01

ตาราง 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	อุตสาหกรรม	สถาบันการเงิน	การค้า	การก่อสร้าง	เหมืองแร่และ ย้อยหิน
2553	100,919.64	-6,122.10	15,694.56	-7,267.05	11,825.03

ที่มา. จาก เงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจำแนกตามประเภทธุรกิจ, โดย
ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2553, ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2554, จาก [http://www2.bot.or.th/
statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=76&language=TH](http://www2.bot.or.th/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=76&language=TH)

ตาราง 3

เงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาคการผลิตระหว่าง

ปี พ.ศ. 2526-2553

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เกษตร	บริการ	การลงทุนและ บริษัทโฮลดิ้ง	อสังหาริมทรัพย์	อื่น ๆ
2526	48.10	588.70	-	130.40	-
2527	67.60	319.39	-	186.76	-
2528	77.00	530.55	-	528.77	-
2529	202.20	670.40	-	143.10	-
2530	285.90	748.50	-	423.00	-
2531	315.30	1,109.00	-	1,419.10	186.70
2532	603.40	1,593.40	-	7,108.50	386.49
2533	762.70	2,054.00	-	8,421.20	554.30
2534	597.80	1,654.70	-	3,618.90	1,750.40
2535	-150.60	2,150.50	195.30	9,698.50	1,226.99
2536	330.10	468.10	-405.10	17,592.40	178.89
2537	-157.70	1,403.50	3,670.20	11,862.60	-8,204.80
2538	232.30	2,186.10	-1,954.00	21,245.90	-16.69
2539	51.20	3,162.20	-540.20	19,054.00	-89.29
2540	37.73	9,078.77	993.84	3,467.24	1,655.83
2541	20.36	11,475.45	14,750.65	1,124.84	6,558.89
2542	70.31	18,207.06	21,877.89	5,659.86	-367.79
2543	28.22	18,696.78	4,005.79	2,724.62	18,391.20
2544	-189.76	6,846.00	-1,496.60	3,193.00	11,174.89

ตาราง 3 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เกษตร	บริการ	การลงทุนและ บริษัท โฮลดิ้ง	อสังหาริมทรัพย์	อื่น ๆ
2545	137.80	32,006.76	-27,133.36	2,884.09	21,283.25
2546	1,160.93	14,880.58	15,048.77	5,093.68	31,247.02
2547	224.15	12,157.41	-9,579.99	-13,732.92	30,972.47
2548	507.32	13,224.28	6,884.48	1,877.04	30,740.20
2549	-68.38	27,001.67	82,951.04	9,535.44	-3,628.39
2550	111.03	38,625.83	11,063.37	41,664.38	20,688.57
2551	317.61	14,052.29	222.79	33,956.71	-6,160.75
2552	253.56	-7,372.16	31.65	24,973.93	8,562.52
2553	282.93	8,991.22	-3,907.09	8,585.14	12,762.39

ที่มา. จาก เงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจำแนกตามประเภทธุรกิจ, โดยธนาคารแห่งประเทศไทย, 2553, ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2554, จาก <http://www2.bot.or.th/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=76&language=TH>

ปัจจัยกำหนดทิศทางการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอนาคต

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางการลงทุน

แนวโน้มสำคัญ 5 ประการของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment--FDI) ที่คาดว่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและทิศทางการกำหนดนโยบายของประเทศผู้รับทุนอย่างมีนัยสำคัญ กำลังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านการลงทุนและส่งผลกระทบต่อเนื่องในอนาคต ได้แก่ (สมาคมสโมสรนักลงทุน, 2554)

1. การชะลอตัวของการลงทุนโดยตรงและการเพิ่มขึ้นของ Divestment จากวิกฤติเศรษฐกิจโลกระหว่างปี พ.ศ. 2551- 2552 ส่งผลทำให้ FDI ของโลกชะลอตัวลง โดยปี พ.ศ. 2551 FDI Inflow ลดลงกว่าร้อยละ 14 และในปี พ.ศ. 2552 ลดลงกว่าร้อยละ 39 ผลกระทบดังกล่าวจะเห็นได้ชัดในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้การซื้อขายควบรวมกิจการ (cross-border M & A) มีมูลค่าลดลง

ยกตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2551 Cross-border M & A มูลค่าลดลงถึงร้อยละ 35 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2550 ส่วนการลงทุนขนาดใหญ่ของ Cross-border M & As ที่มีการลงทุนมูลค่ามากกว่า 1 พันดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนความตกลงลดลงร้อยละ 21 ด้วยมูลค่าที่ลดลงถึงร้อยละ 31 เช่นเดียวกับกองทุนรวมขนาดใหญ่ (private equity funds) ในปี พ.ศ. 2551 มีการลงทุนลดลงร้อยละ 38 มาอยู่ที่ 291 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากเดิมในปี พ.ศ. 2550 มีมูลค่าการลงทุนถึง 470 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และจากข้อมูลล่าสุดของ UNCTAD พบว่า ในปี พ.ศ. 2552 การลงทุนในรูปของ Cross-border M & As ลดลงจากปี พ.ศ. 2551 ถึงร้อยละ 66 หรือลดลงจาก 707 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 240 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งการลดลงของ Cross-border M & As นี้ส่งผลต่อการลดลงของ FDI Flow อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจาก Cross-border M & As และ FDI Inflow นั้นมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างไรก็ตาม คาดว่า FDI Inflow จะฟื้นตัวดีขึ้นในปี พ.ศ. 2553 และในปี พ.ศ. 2554 ที่ร้อยละ 10 และ 15 ตามลำดับ และจะปรับตัวเพิ่มขึ้นถึงระดับเดียวกับปี พ.ศ. 2550 ภายใน 4-5 ปีข้างหน้า

นอกจากนั้น การลดลงของ Cross-border M & As ยังส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของ Divestment (การไหลย้อนกลับของการลงทุนในรูปของการส่งกำไรกลับคืน กำไรที่นำกลับมาลงทุนใหม่ การส่งกลับเงินกู้เพื่อชำระหนี้ของบริษัทลูกแก่บริษัทแม่ และการปรับโครงสร้าง เป็นต้น) โดยนับตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2551 พบว่า มีมูลค่า Divestment รวมกันแล้วสูงกว่ามูลค่า FDI ที่ไหลเข้าสู่ประเทศผู้รับทุน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจาก FDI Flow ดิคลบในดุลการชำระเงินของประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศ เช่น ไอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร โดยปกติแล้ว Divestment เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยปกตินัก เนื่องจากเป็นภาวะที่บริษัทข้ามชาติมีความต้องการสูงในการพยายามตัดต้นทุนการบริหารจัดการ เนื่องจากในตลาดโลกที่มีการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ความต้องการลดลง โดยเฉพาะในประเทศที่ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวหรือประสบวิกฤติ จึงจำเป็นที่จะต้องยกเลิกกิจกรรมและธุรกรรมที่ไม่ใช่หัวใจหลักของธุรกิจ และในบางกรณีเป็นการปรับโครงสร้าง อาจกล่าวได้ว่า Divestment เป็นผลมาจาก Interplay ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอกที่มีต่อบริษัทข้ามชาติในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยบริษัทแม่มีแนวโน้มที่จะดึงเงินจากเงินทุนต่าง ๆ ของบริษัทในเครือ หรือบริษัทแม่

เงินจากบริษัทในเครือ หรือบริษัทในเครือชำระหนี้คืนแก่บริษัทแม่ ยกตัวอย่างเช่น ใน ไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2552 ประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วน Divestment ใน FDI Outflows ทั้งหมดเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 64 หรือเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 39 ซึ่งมีทิศทาง เดียวกันกับประเทศบราซิลที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 116 หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 40 และประเทศฝรั่งเศสมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 19 หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16 ดังนั้น แนวโน้มในระยะสั้นระหว่างช่วงวิกฤติและช่วงฟื้นตัว Divestment จะยังคงบทบาท สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางของ FDI

2. การเพิ่มขึ้นของมาตรการกีดกันการลงทุนในบางธุรกิจ จากภาวะการแข่งขัน การให้สิทธิประโยชน์ของประเทศต่าง ๆ ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ทำให้เชื่อว่าแต่ละ ประเทศจะมุ่งแต่ให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทข้ามชาติเพียงอย่างเดียว นั้น ในอีกด้านหนึ่ง จากการสำรวจของ UNCTAD พบว่า นโยบายป้องกัน FDI กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่ง การเปลี่ยนแปลงนโยบายในด้านกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ อาจส่งผลต่อการเข้ามา ลงทุนและการดำเนินธุรกิจของบริษัทข้ามชาติได้ในปี พ.ศ. 2550 จำนวนกฎระเบียบของประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ FDI มีการเปลี่ยนแปลงเพียง 98 นโยบาย โดยมี 24 นโยบายเป็น นโยบายที่เป็นอุปสรรคต่อ FDI ซึ่งเหมือนกับหลายปีที่ผ่านมา นั่นคือ ส่วนใหญ่เป็น การเปลี่ยนแปลงนโยบายในอุตสาหกรรมสกัด (extractive security) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ขณะที่อีก 74 นโยบายยังคงให้การส่งเสริม FDI การเปลี่ยนแปลงนโยบาย FDI ที่สำคัญในปัจจุบันเริ่มจากการปกป้องอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ หรือจำกัดการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งเริ่มเห็นได้ ชัดในปี พ.ศ. 2549 อุตสาหกรรมสกัดถูกจำกัดการลงทุน และมีแนวโน้มยกเลิกการลงทุน โดยเสรีในหลายประเทศมากขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าอุปโภค- บริโภคในประเทศ และการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปจึงทำให้ต้องมีการจำกัด การเป็นเจ้าของและการลงทุนจากต่างชาติเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศโบลีเวีย รัฐวิสาหกิจน้ำมัน YPFB ได้เรียกคืนโรงกลั่นน้ำมันใหญ่ 2 แห่งจากบริษัท Petrobras ของประเทศบราซิล ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลโบลีเวียได้ประกาศจะเพิ่มการจัดเก็บภาษีจาก บริษัทขุดเจาะเหมืองแร่อีกด้วย ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เป็นอุปสรรคต่อ FDI มีหลายรูปแบบ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่รัฐเริ่มตระหนักและเริ่มใช้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ก็คือ ความเป็นเจ้าของธุรกิจต่างชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการลงทุนของกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ (Sovereign Wealth Funds--SWFs) และรัฐวิสาหกิจต่างชาติ ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐฯ และรัสเซียเปลี่ยนนโยบายให้มีความเข้มงวดมากขึ้นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

3. การเพิ่มขึ้นของความตกลงระหว่างประเทศ การพัฒนานโยบายส่งเสริม FDI ในระดับระหว่างประเทศสามารถดำเนินการผ่านการทำความตกลงต่าง ๆ ทั้งในรูปทวิภาคและพหุภาคี ในปี พ.ศ. 2550 ความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศขยายตัวต่อเนื่อง เช่น ความตกลงเกี่ยวกับการลงทุนในระดับทวิภาคี (Bilateral Investment Treaties--BITs) และอนุสัญญาเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน (Double Taxation Treaties--DTTs) รวมทั้งความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ปี พ.ศ. 2550 BITs เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าจำนวน 44 ความตกลง ส่งผลให้ความตกลงต่าง ๆ ที่ได้ลงนามไปทั้งสิ้นเป็น 2,608 ความตกลง และจำนวนประเทศที่เข้าร่วมการทำความตกลงต่าง ๆ รวมแล้วมีทั้งหมด 179 ประเทศ โดยประเทศในเอเชียทำความตกลงมากที่สุด คือ 29 ความตกลง ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่าการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจมากขึ้น การคุ้มครองการลงทุนและการลงทุนโดยเสรีมากขึ้น เช่นกัน นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของความตกลงดังกล่าวมี 10 ความตกลงเป็นการทบทวนและแก้ไขความตกลงเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม สิทธิในการออกกฎหมายของประเทศผู้รับทุน และสิทธิของนักลงทุนต่างชาติ เป็นต้น ส่วน DTTs มีความตกลงใหม่เพิ่มขึ้น 69 ความตกลง ทำให้มีความตกลงรวมทั้งสิ้น 2,730 ความตกลง โดยมี 52 ความตกลงมีประเทศพัฒนาแล้วเป็นคู่สัญญา และอีก 17 ความตกลงเป็นอนุสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างประเทศพัฒนาแล้วด้วยกันเอง จะเห็นได้ว่าประเทศพัฒนาแล้วตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บภาษีซ้อนอันจะเป็นอุปสรรคในการลงทุนระหว่างประเทศ จึงพยายามเร่งทำความตกลงเพื่อลดอุปสรรคดังกล่าวลงเนื่องจากการขาดกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ประเทศต่าง ๆ จึงได้บรรจุข้อตกลงด้านการลงทุนในสนธิสัญญาและความตกลงที่ทำร่วมกันทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อเป็นหลักเกณฑ์และรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการลงทุนมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการจัดทำความตกลงด้านการลงทุนในอนาคตให้มีความแน่นอน ถูกต้อง

และครอบคลุมทั่วถึง เป็นหลักสากลที่ยอมรับทั่วโลกอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีความตกลงด้านการลงทุนที่ยืดหยุ่นเป็นหลักสากลทั่วโลก จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ยังคงแข่งขันการให้สิทธิประโยชน์รวมทั้งการให้เงินอุดหนุนและช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่บริษัทข้ามชาติอยู่เสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในที่สุด

4. การลดลงของความซับซ้อนของระบบภาษีและอัตราภาษี ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มในการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาเพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุน นอกจากนี้ ได้พยายามลดความซับซ้อนในการจัดเก็บภาษีอีกด้วย จะเห็นได้จากจำนวนประเทศที่มีการเก็บภาษีอัตราเดียว (flat tax systems) เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไอซ์แลนด์มีการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 18 ในปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2550 มีการเก็บภาษีอัตราเดียวร้อยละ 10 สำหรับรายได้จากดอกเบี้ย เงินปันผล และค่าเช่า ประเทศที่มีการเก็บภาษีอัตราเดียวจะมีอัตราภาษีค่อนข้างต่ำด้วย ซึ่งนอกจากเป็นการลดความซับซ้อนของอัตราภาษีแล้ว ยังเป็นการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้นอีกด้วย

5. การเพิ่มขึ้นของความท้าทายต่อนโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของบริษัทข้ามชาติขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ที่ได้รับความสนใจในการลงทุนมากที่สุดทั่วโลก คือ ไฟฟ้าและโทรคมนาคม เมื่อคิดเป็นสัดส่วนการลงทุนโดยตรงในโครงสร้างพื้นฐานกับการลงทุนโดยตรงทั้งหมดทั่วโลก พบว่า การลงทุนโดยตรงในโครงสร้างพื้นฐานสูงขึ้นเกือบร้อยละ 10 ของการลงทุนโดยตรงทั้งหมด การเติบโตของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ โดยอาศัยการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกองทุนรวมขนาดใหญ่ SWFs และบริษัทข้ามชาติ

ประเทศผู้รับทุนจำเป็นต้องคำนึงถึงการวางนโยบายเพื่อให้บริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และต้องหาแนวทางในการทำให้โครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานนั้นนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริงเป็นไปอย่างที่ต้องการ โดยมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งนับเป็นความท้าทายใหม่สำหรับประเทศผู้รับทุนที่จะต้องเตรียมมือรองรับการลงทุนในลักษณะดังกล่าว

การเพิ่มขึ้นของความท้าทายต่อนโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ เนื่องจากบริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นอย่างมาก และอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ ไฟฟ้า และคมนาคม ก่อให้เกิดความท้าทายต่อการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อรองรับเงินทุนเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับข้อเสนอแนะนโยบายสำหรับประเทศไทย เพื่อรองรับแนวโน้ม FDI ประกอบด้วย

- 1) การใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในเชิงรุก
- 2) การจัดทำนโยบายที่ชัดเจนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) การส่งเสริมการทำข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศ
- 4) การลดความซับซ้อนของระบบภาษี และอัตราภาษีอยู่ในระดับที่เหมาะสม
- 5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

การส่งเสริมการลงทุนทางตรงในประเทศไทย

นโยบายส่งเสริมการลงทุน

นโยบายส่งเสริมการลงทุน มีดังนี้ (สมาคมสโมสรนักลงทุน, 2554)

1. การใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในเชิงรุก ดังนี้

1.1 พิจารณาส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง Super Investment Agency หรือศูนย์กลางการลงทุนในการติดต่อประสานงานกับนักลงทุนต่างชาติโดยตรง เพื่อเป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลด้านการลงทุน และกฎระเบียบ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในด้านต่าง ๆ อย่างครบวงจร ทั้งนี้อาจทำการขยายอำนาจและบทบาทของสำนักงานส่งเสริมการลงทุนและการจัดตั้ง One Start Service โดยให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จัดตั้ง เช่น One Start Service ของกระทรวงการคลัง เป็นต้น นอกจากนี้ควรพิจารณาขยายผลนโยบายของรัฐบาล เพื่อลดความยุ่งยากซับซ้อนในการลงทุน และเพื่อตอบสนองความต้องการของบริษัทต่างชาติ

1.2 เร่งสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค (Regional Operating Headquarters--ROH) ให้มากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่บริษัทข้ามชาติที่เข้ามาตั้ง ROH ในประเทศ เช่น ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่สำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค ซึ่งในขณะนี้ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำลังเร่งดำเนินการ

1.3 ควรมีมาตรการช่วยเหลือบริษัทข้ามชาติที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะบริษัทในเครือที่เข้ามาตั้งสาขาในประเทศ เนื่องจากในภาวะวิกฤติ บริษัทแม่ในต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะลดเงินลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียกคืนเงินกู้จากบริษัทลูก และการลดการลงทุน เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้ภาพรวม FDI ของไทยลดลง ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทข้ามชาติในประเทศ เช่น การปรับโครงสร้างให้บริษัทอยู่รอด การให้กู้ยืมเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง ความยืดหยุ่นในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2. การจัดทำนโยบายที่ชัดเจนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ แม้ว่าประเทศไทยจะสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก แต่ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ธุรกิจโรงกลั่นน้ำมัน เหมืองแร่ ป่าไม้ และการร่วมลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศ ควรมีมาตรการดูแลให้ชัดเจนมากขึ้น โดยทบทวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรระบุให้ชัดเจนว่าธุรกิจใดนักลงทุนต่างชาติสามารถดำเนินธุรกิจได้และไม่ได้ รวมทั้งสัดส่วนการถือหุ้นในแต่ละประเภทอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความโปร่งใสและป้องกันผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรในประเทศ ซึ่งปัจจุบันแนวโน้มนโยบาย FDI ของหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศเกิดใหม่ที่มีทรัพยากรยังอุดมสมบูรณ์ได้เริ่มตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องดูแลและจำกัดความเป็นเจ้าของของนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยควรพิจารณามาตรการที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกับการลงทุนประเภทดังกล่าวอย่างทันทั่วทั้งที่

3. การส่งเสริมการทำข้อตกลงด้านการค้าและการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศ ควรส่งเสริมการทำความตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ในกรณีที่ไทยไม่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนควรเร่งจัดทำอนุสัญญาภาษีซ้อน เพื่อให้ให้นักลงทุน

สามารถนำภาษีดังกล่าวมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ และควรยกเว้นภาษีสำหรับเงินปันผลจากการลงทุน รวมทั้งการยกเว้นภาษีสำหรับกำไรส่งกลับประเทศ นอกจากนี้ ความคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในการลงทุนบางประเภท และเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศล้วนมีความจำเป็น เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนมากขึ้น และควรส่งเสริมความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ (ทวิภาคีและพหุภาคี) เพื่อกำหนดมาตรฐานกฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศ รวมทั้งการคุ้มครองการลงทุนและการระงับข้อพิพาทให้เป็นมาตรฐานสากล

4. การลดความซับซ้อนของระบบภาษี และอัตราภาษีอยู่ในระดับที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของไทยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรพิจารณาอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน เนื่องจากการสำรวจ พบว่า การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาตินั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้งของบริษัทข้ามชาติ เช่น ในกลุ่มสหภาพยุโรป North American Free Trade Area และ Association of Southeast Asian Nations เป็นต้น รวมทั้งสหรัฐอเมริกาที่ Tax Incentives มีบทบาทอย่างมากในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายในการเลือกทำเลที่ตั้งจากทำเลที่มีลักษณะอื่น ๆ ใกล้เคียงกัน และการใช้ Tax Incentives จะช่วยลดความเสี่ยง “First Move Risk” ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดึงดูดการลงทุนใหม่ ๆ ในพื้นที่ใหม่ สำหรับนักลงทุนที่ไม่ต้องการลงทุนเป็นรายแรก นอกจากนี้ในปัจจุบันทิศทาง การเก็บภาษีของโลกมีแนวโน้มเก็บภาษีในอัตราเดียวและอัตราภาษีอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นระบบการเก็บภาษีของไทยควรพิจารณาเก็บในอัตราเดียว เพื่อลดความซับซ้อนและความยุ่งยากของระบบภาษีไทย ทำให้นักลงทุนเข้าใจได้ง่าย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีควรเป็นอัตราที่เหมาะสม กล่าวคือไม่ส่งผลกระทบต่อฐานะการคลังของประเทศจนเกินไป จนทำให้ประเทศสูญเสียประโยชน์ที่จะได้รับ

5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยเฉพาะสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของการลงทุน เนื่องจากการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของนักลงทุน พบว่า การใช้สิทธิ

ประโยชน์ด้านภานิชนั้นไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่สุดที่นักลงทุนข้ามชาติใช้ตัดสินใจในการลงทุนหรือไม่ในประเทศต่าง ๆ แต่ปัจจัยสำคัญสิ่งกว่านั้นที่นักลงทุนให้ความสำคัญนั้นคือ โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ความมั่นคงทางการเมือง และ ต้นทุนแรงงาน ดังนั้นรัฐควรเร่งสร้าง โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุน นอกจากนี้ควรเตรียมการรองรับการเข้ามาลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของบริษัทข้ามชาติ โดยทบทวนกฎระเบียบ และแก้ไขให้มีความโปร่งใส ทันสมัยและชัดเจน ซึ่งเป็นความท้าทายของรัฐในการดึงดูดเงินทุนจากต่างชาติ และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

อีกประเด็นหนึ่งที่รัฐควรให้ความสำคัญ คือ การพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการทางเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งการใช้ Technology-based Investments สินค้าที่ผลิตได้จะมีลักษณะโดดเด่นและแตกต่างจากประเทศที่เน้นการใช้แรงงานเป็นหลักเพียงอย่างเดียว ขณะเดียวกันต้องมีการวิจัยและพัฒนาอยู่เสมอจึงจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว เนื่องจากในปัจจุบันความได้เปรียบด้านแรงงานราคาถูกของไทยลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศจีน อินเดีย และเวียดนาม ที่มีค่าแรงที่ถูกกว่า และมีแรงงานจำนวนมาก ทำให้ความโดดเด่นของแรงงานไทยถูกลดบทบาทลง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะและความชำนาญเฉพาะทางแก่แรงงานไทยเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความแตกต่างและข้อได้เปรียบมาก

ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ข้อดีของการลงทุนโดยตรง

ข้อดีของการลงทุนโดยตรงจำแนกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ฉันทนา บรรพศิริโชติ, 2551)

1. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้เกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยี ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ
2. บุคลากรในประเทศได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. การได้รับภาษีเพิ่มขึ้น ซึ่งถือเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ แต่ประเทศ

ส่วนใหญ่มักมีการดึงคุณนักลงทุน โดยการลดหย่อนภาษีในช่วงแรก แต่จะได้รับภาษีจากธุรกรรมที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

4. แรงผลักดันของสังคมของผู้ที่มีส่วนได้เสียที่มีมากขึ้นทำให้บริษัทข้ามชาติจำเป็นต้องมีนโยบายออกมาเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสียของการลงทุนโดยตรง

ข้อเสียของการลงทุน โดยตรงจำแนกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ฉันทนา บรรพศิริโชติ, 2551)

1. ในแง่ของการถ่ายทอดเทคโนโลยี อาจมีการถ่ายทอดให้ไม่หมด ถ่ายทอดเพียงเฉพาะส่วนทำให้ไม่เกิดองค์ความรู้ต่อเรื่องการผลิตนั้นจริง ๆ
2. เป็นการสร้างความชอบธรรมในการดึงคุณทรัพยากร หรืออุตสาหกรรมที่ประเทศเหล่านั้นไม่ต้องการ
3. กระทบต่อบริษัทภายในประเทศ เนื่องจากบริษัทข้ามชาติมักจะมีอำนาจทางการตลาดที่สูงกว่าบริษัทในประเทศ ทำให้ไม่สามารถแข่งขันได้
4. ประชาชนในประเทศที่รับการลงทุนมักจะได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และปัญหาสุขภาพของประชาชนในบริเวณแหล่งอุตสาหกรรม เป็นต้น